

PRO
EUROPA

PRO EUROPA

Gazeta Ligii PRO EUROPA Liga hírlapja – 4-5 / 2001

O lună pentru Europa

Luna mai a început să devină și pentru România tot mai mult o „lună europeană“, este luna în care organizațiile neguvernamentale, instituțiile publice, universitățile sărbătoresc Ziua Europei. Centrul Intercultural al Ligii PRO EUROPA, care a inițiat în România, acum șapte ani, acest tip de manifestări, și-a făcut o datorie de onoare și în acest an de a face ca luna europeană să nu treacă neobservată tîrgumureșenilor. De aceea, primul germene a fost dorința de a apropia Europa europeanilor, cetățenilor din oraș.

„Europublicitate” a fost prima manifestare cu care Ziua Europei a început. Studenții de la Colegiul Democrației au realizat în data de 9 mai, între 12.00 și 15.00 în fața sediului Ligii PRO EUROPA distribuirea de materiale gratuite oferite de Delegația Comisiei Uniunii Europene la București și cele realizate de Editura PRO EUROPA. Au fost împărțite aproximativ 1000 de materiale promoționale.

„Rădăcinile mele sînt acolo în Est, și aceasta este o certitudine. Chiar dacă este greu sau neplăcut să explic cine sînt, trebuie cu toate acestea să încerc”, spunea Czeslaw Milosz în Europa natală. De aceea manifestarea organizată de Primăria Sighișoara la care a fost invitată doamna Smaranda Enache, copreședinta LPE, a luat în discuție și realitatea românească, pașii pe care fiecare dintre noi trebuie să-i parcurgă înainte de a deveni european.

Beneficiind de prezența a doi invitați de marcă: Smaranda Enache și academicianul Constantin Bălăceanu Stolnici, „Drumul spre Europa — exerciții de comunicare” areușit să creioneze celor peste 100 de persoane participante atît o istorie a ideii europene cît și șansele reale ale României de integrare euroatlantică.

Tîrgu-Mureșul a fost în 13 mai gazda CROSULUI PRO EUROPA, ediția a VIII-a. Crosul a aliniat la start 260 de atleți din Tîrgu-Mureș, Reghin, Luduș, Alba Iulia, Baia Mare, București, Iași, Galați, Suceava. Crosul a fost sprijinit de Primăria Tîrgu-Mureș, DJTS, Emma Bar, Coca Cola, Silva Bere Reghin.

Uniunea Cărbunelui și Oțelului nu a avut doar raționamente economice, fapt certificat de însuși creatorul ei, Robert Schuman: „Unificarea națiunilor europene presupune dispariția antagonismului vechi de secole dintre Franța și Germania. (...) Această asociere a producției de cărbune și oțel va asigura imediat edificarea bazelor comune ale dezvoltării economice, ca primă etapă a federalizării europene; ea va schimba și soarta acelor domenii care au servit de multă vreme producției de

material de război, ale cărei victime ele au devenit. Solidaritatea producției, care se va atinge în acest fel, va duce la aceea că orice război între Franța și Germania va fi nu numai de negîndit, dar va fi imposibil din punct de vedere material.” La Odorheiu Secuiesc, clubul PRO EUROPA a reunit cadre didactice române și maghiare, reprezentanți ai administrației publice locale, poliție,

SRI. Discuția a punctat procesul de creare a Uniunii Europene, a reliefat importanța Zilei Europei.

Discuția referitoare la istoricul Uniunii Europene a fost și tema „Zilei Europei” — manifestare organizată de Primăria Blaj, în colaborare cu LPE.

La Satu-Mare, filiala Ligii PRO EUROPA a înțeles că pentru a aduce Europa acasă este nevoie de o implicare a

fiecărui actor social. „Rolul parteneriatului dintre ONG-uri și administrația publică locală în integrarea europeană” a fost tema manifestării organizate cu această ocazie. Au participat peste 30 de persoane, reprezentanți ai ONG-urilor și ai administrației publice locale.

Legenda spune că Europa este o ființă ușor de ademenit, naivă, iubitoare de frumos, încrezătoare în promisiuni și în aparențe. Însă naționalismul nu este compatibil cu sistemele democratice și deci nici cu valorile europene, lucru reliefat și de luările de cuvînt ale domnilor Szokoly Elek, Kallós Miklós, Balázs Sándor, Salat Levente la lansarea cărții domnului Roth Endre: „Nacionalizmus vagy demokratizmus?” la Cluj. Și tot la Cluj au fost lansate studiile „Un concept românesc privind viitorul Uniunii Europene”. Manifestarea desfășurată la Biblioteca Centrală Universitară din Cluj a beneficiat de prezența autorilor: Adrian Severin, Gabriel Andreescu, Sorin Moisă, Dorina Năstase. Precum și de prezentarea realizată de doamna Smaranda Enache și Ovidiu Pecican.

Adrian Marino afirma la finalul unui articol publicat în Tribuna: „Ne-am născut în Europa! Să revenim, în sfîrșit, în Europa și aici să rămînem!” Personalități ale vieții intelectuale și civice românești au găsit răgazul să reflecteze la invitația LPE la „Riscurile interne și geopolitice ale integrării europene”, cu ocazia dezbaterii organizate la Sala Uniter din București.

Privind retrospectiv, luna europeană a fost plină pentru Liga PRO EUROPA. Dacă a adus ea schimbările dorite în imaginarul colectiv rămîne de constatat împreună.

Laura ARDELEAN

CALENDAR * NAPTÁR

6 aprilie — *Elemente de cultură și istorie ale comunității românești din Transilvania*, curs în cadrul Colegiului Democrației. Lector: conf. univ. dr. Alexandru CISTELECAN.

6-10 aprilie — *Întâlnirea Consiliului director al Centrului pentru Democrație în Europa de Sud-Est*. Din partea LPE a participat Smaranda ENACHE.

7 aprilie — *Elemente de cultură și istorie ale comunității săsești din Transilvania*, curs în cadrul Colegiului Democrației. Lector: Paul PHILIPPI, președinte de onoare al Forumului Democrat German.

18 aprilie — *Funcționarea Prefecturii județului Mureș*, atelier de lucru în cadrul Colegiului Democrației. Lector: Ioan TOGĂNEL, prefect, și BURKHÁRD Árpád, subprefect.

18 aprilie – 2 mai — *Training course in Denmark on Democracy and Principles of Welfare State*, stagiul de lucru al studenților Academiei Interculturale Transsylvania.

20 aprilie — *Socializarea și ajutorul acordat pentru tinerii romi aflați în diferite instituții ale statului*, conferință internațională organizată de Fundația Centru de Cercetări privind stabilitatea și apărarea națională, la Budapesta. Din partea LPE a participat HALLER István.

19-20 aprilie — *Sixteenth Meeting of the Centers for Pluralism* în Jadwisin, Polonia. Din partea LPE a participat Smaranda ENACHE.

22-26 aprilie — *Stagiul de studiu la București*. Studenții Colegiului Democrației au vizitat Parlamentul, Guvernul, Președinția, Ambasada Republicii Ungare și Centrul de Informare și Documentare al Consiliului Europei.

4-5 mai — *Forumul civic al organizațiilor neguvernamentale*, la Cluj. Din partea LPE a participat HALLER István.

9 mai — **Ziua Europei**. La Tîrgu-Mureș: Europublicitate; „Drumul spre Europa – exerciții de comunicare”; la Blaj și Odorheiul-Secuiesc: „Ziua Europei”; la Satu Mare: „Rolul parteneriatului dintre ONG-uri și administrația publică locală în integrarea europeană”.

13 mai — *Crosul Pro Europa*, ediția a VIII-a.

14-18 mai — *Întâlnirea Grupului de Lucru al ONU pentru Minorități* la Geneva (Elveția). Din partea LPE a participat HALLER István.

20-25 mai — *Stagiul de studiu la Budapesta*. Studenții Colegiului Democrației au vizitat Parlamentul, Guvernul, Comisia Drepturilor Omului din Parlamentul Ungariei, Ministerul Afacerilor Externe, Oficiul Maghiarilor de peste Hotare și Ambasada României.

17 mai — *Lansarea cărții „Nacionalism sau democratism?”* de Roth Endre; „Un concept românesc privind viitorul Uniunii Europene”, *prezentare de studii*.

24 mai — *„Riscurile interne și geopolitice ale integrării europene”*, dezbateri organizată de Liga Pro Europa în Sala Uniter din București.

április 6 — *Az erdélyi román közösség kulturájának és történelmének elemei*, dr. Alexandru CISTELECAN egyetemi docens előadása a Demokrácia Kollégiuma számára.

április 6-10 — *A Dél-Kelet Európai Demokrácia Központ igazgatótanácsának találkozója*. A PEL részéről Smaranda ENACHE vett részt.

április 7 — *Az erdélyi szász közösség kulturájának és történelmének elemei*, Paul PHILIPPI, a Német Demokrata Fórum tiszteletbeli elnökének előadása a Demokrácia Kollégiuma számára.

április 18 — *A Maros megyei Prefektúra működése*, műhelygyakorlat a Demokrácia Kollégiuma számára. Előadó: Ioan TOGĂNEL, prefektus, és BURKHÁRD Árpád, alprefektus.

április 18 – május 2 — *Training course in Denmark on Democracy and Principles of Welfare State*, A Transsylvania Interkulturális Akadémia hallgatóinak tanulmányútja.

április 20 — *Roma fiatalok egzisztenciális segítése, szocializációja kényszertartózkodási közösségekben és állami intézményekben*, budapesti nemzetközi konferencia a Biztonságpolitikai és Honvédelmi Kutatások Központja Alapítvány szervezésében. A PEL részéről HALLER István vett részt.

április 19-20 — *Sixteenth Meeting of the Centers for Pluralism*, Jadwisin, Lengyelország. A PEL részéről Smaranda ENACHE vett részt.

április 22-26 — *Bukaresti tanulmányút*. A Demokrácia Kollégiumának diákjai meglátogatták a Parlamentet, a Kormányt, az Elnökséget, a Magyar Köztársaság Nagykövetségét és az Európa Tanács Információs és Dokumentációs Központját.

május 4-5 — *A nemkormányzati szervezetek civil fóruma*, Kolozsváron. A PEL részéről HALLER István vett részt.

május 9 — **Európa Nap**. Marosvásárhelyen: Eurotájékoztató; „Az út Európa felé – társalgási kísérletek”; Balázsfalván és Székelyudvarhelyen: „Európa Nap”; Szatmáron: „A nemkormányzati szervezetek és helyhatóságok partneri kapcsolatainak szerepe az európai integrációban”.

május 13 — *VIII. Pro Europa Futóverseny*.

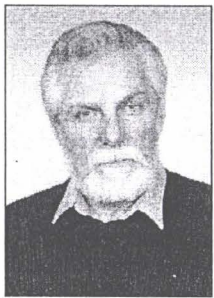
május 14-18 — *Az ENSZ Kisebbségi Munkacsoportjának találkozója*, Genf (Svájc). A PEL részéről HALLER István vett részt.

május 20-25 — *Budapesti tanulmányút*. A Demokrácia Kollégiumának diákjai meglátogatták a Parlamentet, a Kormányt, a Magyar Parlament Emberjogi Bizottságát, a Külügyminisztériumot, a Határon Túli Magyarok Hivatalát és Románia Nagykövetségét.

május 17 — Roth Endre „Nacionalizmus vagy demokratizmus?” c. könyvének *bemutatója*; „Egy román nézőpont az Európai Unió jövőjéről”, *tanulmányok bemutatása*.

május 24 — *„Az európai integráció belső és geopolitikai kockázatai”*, a Pro Europa Liga által Bukarestben, az Uniter teremben szervezett vitafórum.

Din nou despre „normalitate”

În numărul trecut al gazetei m-am referit mai mult la „normalitatea” noastră originală în viziunea societății civile și a altor forțe, instituții, personalități, nu tocmai inocente în ascensiunea extremei drepte și restaurația post-comunistă. De astă dată, în lumina prețioaselor idei ale tovarășului Ion Iliescu, clădite pe expertiza

dinozaurilor nomenclurii pedeseriste, trezite din când în când din moțaiala parlamentară, să încercăm să descîlcim împreună ghemul manevrelor de „normalizare” ale noii-vechi clientele post-ceaușiste. Că președintele țării uită mereu că atribuțiunile prezidențiale într-o democrație nu sînt similare cu cele ale unui prim secretar dintr-o democrație populară, mai treacă-meargă. Nimeni nu poate călca peste propria-i umbră. Reflexele și apucăturile bătătorite atîția ani de zile, vrei nu vrei, ies la suprafață la cea mai mică neatenție. Nu trebuie deci să ne mire că tovarășul președinte dă lecții de economie socialistă leninisto-stalinisto-ceaușistă de cîte ori și unde i se ivește ocazia, mesajul acestora fiind cel puțin în disonanță cu linia melodică a integrării noastre euro-atlantice.

Ceea ce însă a pus capac manevrelor de *restaurare* (*pedeserizare* ar fi probabil un termen prea blînd) post-electorale ale nomenclurii post-comuniste a fost nerușinata inițiativă legislativă privind amnistierea „eroilor” crimelor antirevoluționare de la Timișoara sau ale celor antidemocratice și antisociale din timpul mineriadelor, ca semn al „reconcilierii” naționale româno-române. (La unsprezece ani de la Proclamația de la Timișoara, merită să oprească ascensiunea politică a celor responsabili de mizeria socială și morală a societății românești de pînă la '89, la unsprezece ani de la evenimentele din martie '90 de la Tîrgu-Mureș, merite să repună în drepturi acea Securitate care, iată, astăzi este considerată ca reprezentînd în structurile SRI linia anti-europeană de însăși reprezentanții puterii actuale, la unsprezece ani de la mineriada din 13-15 iunie care ne-a scos din cărți pentru deceniul următor!). Atîta timp cît pentru legislatorii pedeseriști *normalitate* înseamnă timorarea presei prin introducerea unor clauze agravante în cazul ziaristilor, înseamnă revenirea la obligativitatea înregistrării strănilor ca în frumoșii ani ai ceaușismului biruitor, înseamnă dezgroparea și reintroducerea în circuitul politic-diplomatic internațional a cadavrelor vechiului regim, înseamnă revenirea pe ușa din dos a sistemului cooperatist falimentar etc., etc., suspiciunile societății românești față de „normalitatea” pedeseristă sînt pe deplin justificate.

Este mai puțin important dacă inițiativa amnistiei generale îi aparține senatorului Iorgovan, senatorului Predescu sau altui rechin al barourilor bucureștene, odată ce ea a fost susținută cu atîta convingere și risipă de efort argumentar de însuși președintele Iliescu. Gînd la gînd cu voie bună, nu-i așa? După cum este mai puțin important dacă numeroasele inițiative anti-europene, anti-democratice ale guvernării actuale au fost retrase sau nu, în urma scandalurilor stîrnite de acestea, dacă Priboi a

fost „făcut” demisionat pînă la urmă sau nu, odată ce însăși ideea respectivă putea să se infiripe în capul ei (adică în capul capului ei). Mai există vreo îndoială că asemenea idei pot reapare oricînd, în orice situație, punerea lor în practică depinzînd doar de vigilența societății și nicidecum de intențiile deloc onorabile ale inițiatorilor?

Într-un articol pre-electoral vorbisem de cei doi infractori notorii care conduceau în sondajele de opinii la alegerile prezidențiale și care, în cele din urmă, și-au și disputat turul al doilea al acestor alegeri. Spre ușurarea prematură a electoratului a cîștigat infractorul mai mic. Mai mic, dar infractor. Acum, acest infractor, care și-a asigurat impunitatea pentru un mandat, datorită credulității unui electorat înspăimîntat de posibilitatea unui rău și mai mare, vrea să-și creeze precedentul juridic pentru propria amnistiere prin amnistierea unor criminali de aceeași factură, apelînd, chipurile, la „intrarea în normalitate” și folosindu-l în acest scop pînă și pe marele său adversar la tronul de la Cotroceni. Impertinența este fără precedent. Și ca un tovarăș bine educat în școlile de partid, care știe că cea mai bună apărare este atacul, iată-l dezlănțuindu-se, după un deceniu de la evenimente, într-un proces întreg de insinuări, nu la adresa agresorilor și criminalilor, doamne ferește, ci la cea a victimelor. Cum și-ar putea permite altfel să declare cu nonșalanță că „înainte de mineriade trebuie să începem cu altceva. Trebuie să începem cu Piața Universității, cu cei care au devastat clădirile guvernamentale, clădiri ale instituțiilor statului, care au întreținut o stare de anarhie generală în societatea românească”? Sau mai departe: „Pe toți cei care au manifestat în Piața Universității îi arestăm acum? Pentru că au perturbat liniștea publică în România? Pe cei care s-au confruntat în Tîrgu-Mureș să-i luăm acum pe toți la mîna și să-i băgăm în procese, în judecăți?” Să-ți vină să crezi? Individul care a chemat minerii în București și le-a mulțumit public pentru „contribuția” lor revoluționară în stîlcirea în bătaie a tot ce arăta mai european, cel care — întîmplător membru fondator al Vetrei Românești — poartă pe conștiință victimele confruntărilor de la Tîrgu-Mureș (măcar prin neimplicare!), sub președenția căruia victimele agresiunilor au fost condamnați la sute de ani de închisoare, nu și agresorii, acum, iată, se erijează în acuzatorul principal împotriva singurelor speranțe autentice de democratizare a României? Mai mult, dacă și-a permis să „intineze” (termenul îi aparține) pînă și Revoluția de la Timișoara, susținînd că „eu v-am menționat evenimente similare cu mineriadele, chiar mai rău (!). În decembrie să-i luăm pe toți și să-i întrebăm de ce au devastat magazinele din Timișoara în 17?”, trebuie să ne întrebăm, de ce dracu l-a mai executat pe Ceaușescu dacă după 11 ani a ajuns să susțină aceleași aberații ca și fostul său șef.

Un lucru este cert: trebuie să-i fim totuși recunoscători că a făcut-o atunci. Dacă n-o făcea, în avîntul restauraționist de acum, geniul Carpaților era în Senatul României alături de Păunescu și Vadim, iar coana Leanța era din nou colegă de Academie cu Răzvan Teodorescu.

Veni, Vidi, Vici!

Sună banal, cuvinte vechi. E foarte drept, dar sînt atît de actuale pentru noi, colegiștii democrației. Am venit la colegiu mînați de curiozitate: de a afla, de a defini mai clar unele concepte, de a cunoaște (colegi, lectori, personalități publice).

Timpul nu a fost pierdut: am regăsit timpuri de altă dată, am găsit timpurile noastre și vom căuta timpurile viitoare.

Teoretic e simplu: trecînd prin istorie, de la prezent în viitor. Practic, viitorul va decide dar și noi toți. Acel viitor pe care îl dorim european, dar și universal: standard de viață de la normal în sus, civilizație, cultură, toleranță, adică toate drepturile care aparțin omului, integrat într-o colectivitate, societate.

Am vizitat Bucureștiul și Budapesta și chiar dacă am fost vizitatori, nu am fost turiști.

Bucureștiul ne-a deschis ușile principalelor instituții ale statului român: Parlament, Guvern, Avocatul Poporului.

Am asistat la ședința reunită a Senatului și Camerei Deputaților, realizînd în fapt ce reprezintă un proces legislativ.

Budapesta ne-a oferit, de asenenea, oportunitatea de a deschide porțile instituțiilor similare celor vizitate la București. Ne-am întîlnit cu dl. secretar de stat Németh Zsolt de la Ministerul Afacerilor Externe, dl. deputat Répássy Róbert ne-a furnizat informații despre specificul, structura și modul de organizare a Parlamentului Ungariei.

Nu mai puțin interesantă a fost întîlnirea cu dl. deputat Láy József care ne-a vorbit despre funcționarea Comisiei pentru Drepturile Omului în Ungaria. La Oficiul Maghiarilor de peste Hotare am purtat discuții privind comunicarea acestui oficiu cu maghiarii din diasporă și guvernul Ungariei.

Ambasada României din Budapesta ne-a deschis porțile prin persoana dl. consilier pe probleme de politică externă, facîndu-ne să privim relațiile bilaterale romano-maghiare dintr-un alt punct de vedere și anume cel al cooperării.

Am venit, am văzut, am cîștigat.

Știm, sigur, că viitorul depinde și de noi în măsura în care ne vom implica să aplicăm principiile democratice și în România.

VIZI Iulia

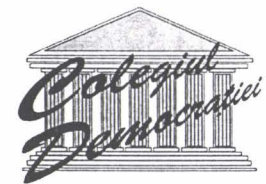
A Demokrácia Kollégiumának diákjai Bukarestben, az elnöki palotában, Ioan SCURTU elnöki tanáccsossal

Május 20. és 25. között sor került a magyarországi tanulmányútra is, mely a Demokrácia Kollégiuma egyik tetőpontja. Azt hiszem mindannyian türelmetlenül vártuk, hogy megismerjük egy NATO és nemsokára EU tagállam működési politikáját, szerveztségét. Ez részben sikerült és részben nem, az időhiány miatt. E rövid hét alatt meglátogattuk a Külügyminisztériumot, a Parlamentet, a HTMH-t, a Miniszterelnöki Hivatalt és Románia Budapesti Nagykövetségét. Azt tapasztaltuk, hogy nagyjából mindenhol hallottak már a Pro Europa Ligáról és a Demokrácia Kollégiumáról. A meglátogatott intézmények képviselői bemutatták hivatalukat majd válaszoltak kérdéseinkre, még akkor is amikor személyes véleményt kértünk. Sokat hallottunk a „Szomszédos országokban élő magyarokról szóló törvényről”, annak ellenére, hogy a magyar parlament még meg sem szavazta azt.

A budapesti séta sem maradt el a Halászbástyától, a Budai vártól, a Tesco áruházig minden fontos épületet, hidat megnéztünk.

A bukaresti és budapesti tanulmányutak alkalmat adtak arra, hogy összehasonlítsuk a két állam működését és felmérjük mi mindenre van szüksége Romániának ahhoz, hogy az EU-ba jusson és igazi demokratikus jogállam legyen.

SÜKÖSD Erika

Studentii Colegiului Democrației în vizită la Ministerul Afacerilor Externe al Ungariei, cu secretarul de stat NÉMETH Zsolt

ATENȚATE LA DREPTURILE OMULUI

Scrisoare deschisă către dr. Dorin Florea,
primarul Municipiului Tîrgu-Mureș

Stimate Doamnă Florea,

European Roma Rights Center, o organizație de drept de interes public, care monitorizează situația drepturilor omului privind romii și care acordă protecție juridică în cazuri de încălcare a drepturilor omului, este îngrijorată de raporturile privind hărțuirile și încercările de ghețozare a persoanelor aparținând comunității rome din Tîrgu-Mureș.

ERRC a primit informații, conform cărora în data de 7 mai 2001, s-a emis un ordin de către instituția Dumneavoastră adresat gardienilor publici prin care primarul i-a imputernicit pe acești funcționari să desfășoare îndatoriri elementare de poliție — a lua în custodie pe toți cerșetorii.

Aproximativ 40 de persoane de etnie romă au fost adunate în aceeași zi, duse în incinta Cetății Tîrgu-Mureș și reținute pe motiv de identificare. Cei care nu erau rezidenți în localitate au fost expulzați din oraș. În data de 8 mai 2001, acțiunea a fost repetată și, conform celor relatate, un număr similar de persoane au fost reținute; un număr de 70-80 de persoane au fost oprite în decursul celor două zile, dintre care doar 2-3 au fost de etnie romă, conform celor relatate. Justificarea invocată pentru această acțiune era că cei reținuți cerșeau.

Un alt incident serios, care pare a face parte din acțiunile împotriva romilor întreprinse de autoritățile municipale, a fost semnalat în ziarul „24 ore mureșene”, la data de 10 mai 2001, potrivit căruia instituția Dumneavoastră a emis un ordin de evacuare a locuitorilor de etnie romă din strada Călărași. Autoritățile au amenințat de mai multe ori romii din strada Călărașilor că ordinul de evacuare ar putea fi pus în aplicare în timpul nopții. Pînă la data de 28 mai 2001 evacuarea nu a avut loc. Îndepărtarea familiilor rome din strada Călărașilor ar fi foarte regretabilă, acesta fiind ultimul loc din Tîrgu-Mureș unde locuitori romi trăiesc alături de neromi, în locuințe neseperate, într-un număr considerabil.

România este semnatară a unui număr de tratate privind drepturile omului, între care *Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice*, *Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială* și *Convenția europeană a drepturilor omului*. Reținerea și expulzarea forțată a unui grup de persoane reprezintă, *inter alia*, o încălcare a dreptului la libertate și securitate a persoanei, drept garantat de către articolul 19 al *Pactului internațional cu privire la drepturile civile și politice* și de articolul 5 al *Convenției europene a drepturilor omului*, la fel ca și reținerea fără mandat care contravine articolului 12 al *Pactului internațional cu privire la drepturile civile și politice* vizînd libertatea de circulație. Mai mult, impactul deosebit al acțiunilor de reținere și expulzare a romilor atrage responsabilitatea României sub articolul 5 (b) și 5 (d) (i) al *Convenției europene a drepturilor omului* care angajează părțile să garanteze, fără discriminare bazată pe rasă, securitatea persoanei și dreptul la libera circulație a acesteia.

În legătură cu amenințarea de evacuare a romilor care trăiesc în strada Călărașilor, articolul 8 (2) al *Convenției europene a drepturilor omului* prevede că orice intervenție în respectarea dreptului persoanei privind domiciliul și familia trebuie să fie „în concordanță cu legislația” și „necesară într-o societate democratică”. Noi considerăm că propusa evacuare a familiilor rome din casele pe care le ocupă legal, ar constitui cert o violare a angajamentelor asumate de către România în această privință. Asemenea încercări de a curăța de locuitori o zonă a orașului pe baza apartenenței lor etnice vor constitui, de asemenea, o violare a articolului 14 coroborat cu articolul 8 din *Convenția europeană a drepturilor omului*, care protejează dreptul persoanei la domiciliu și familie, fără nici o discriminare pe bază rasială.

Stimate doamnă Florea, vă reamintim respectuos obligațiile Dumneavoastră sub legislația internațională de a îndeplini responsabilitățile instituției Dumneavoastră în concordanță cu legislația și fără nici o deosebire pe bază rasială, și în această privință vă solicităm să nu mai autorizați încercări de adunare a „cerșetorilor” în viitor. Mai mult, considerăm că ar trebui în mod oficial și public să retractați amenințarea evacuării locuitorilor romi din strada Călărașilor.

Cu stimă,

Dimitrina Petrova
Director executiv

APADOR-CH și LIGA PRO EUROPA protestează împotriva măsurilor luate de Direcția Generală a Poliției Municipiului București și Primăria din Tîrgu-Mureș cu privire la **expulzarea din cele două municipii a unor grupuri de persoane.**

Protestul celor două organizații se bazează pe următoarele motive:

1. Acțiunile întreprinse sau planificate de cele două instituții încalcă dreptul la libera circulație garantat de Constituția României (art. 25) precum și documentele internaționale privind drepturile omului, ratificate de România (Declarația Universală a Drepturilor Omului – art. 13; Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice – art. 12; Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale – Protocolul adițional nr. 4 – art. 2).

2. Exercițiul unui drept – inclusiv dreptul la libera circulație – poate fi restrîns numai prin lege. Nici una din legile în vigoare în România nu autorizează poliția sau primăriile să expulzeze din localități persoane sau grupuri de persoane. Dreptul la libera circulație poate fi restrîns numai cu titlu individual și numai prin hotărîre judecătorească rămasă definitivă sau ca măsură preventivă în cazul unui proces penal. Cerșetoria și vagabondajul sînt, într-adevăr, infracțiuni sancționate de Codul penal. Dar aceasta implică răspunderea individuală cu respectarea dreptului persoanei la un proces echitabil și, în nici un caz expulzări în grup, fără nici o procedură judiciară.

APADOR-CH și LIGA PRO EUROPA cer Direcției Generale a Poliției Municipiului București și Primăriei din Tîrgu-Mureș să renunțe imediat la aceste acțiuni.

Consiliul de conducere al
APADOR-CH

Consiliul de coordonare al
LIGII PRO EUROPA

9 mai 2001

Gardienii dau iama-n cerșetori

Gardienii publici din Tîrgu Mureș au făcut ieri încă o razie în rândul cerșetorilor. Astfel, 40 de copii și adulți au fost ridicați de pe străzile orașului și „depozitați” în incinta Cetății. Majoritatea cerșetorilor nu erau din Tîrgu Mureș, unii dintre ei venind tocmai de la Pogăceaua sau Brîncovenesti. Puțini dintre cei prinși au recunoscut că cerșesc. O tânără cu un sugar în brate explica intrigată că doar se plimba pe stradă. Chiar dacă a recunoscut că obișnuiește că însă la cerșit, femeia susținea sus și tare că în momentul razei nu se afla în „exercițiul funcțiunii” și că deci i s-a făcut o nedreptate. Alți cerșetori au afirmat că au venit să-și facă... piața și nicidecum să apeleze la mila trecătorilor. „Doamne ferește de așa ceva!”, spuneau femeile scuipându-și în sân și bărbații ocolind privirile celor care îi chestionau. Una peste alta, după identificare, cerșetorii au fost trimiși acasă, respectiv în localitățile de domiciliu. „Vrem să-i descurajăm să mai vină în Tîrgu Mureș”, a declarat ieri primarul Dorin Florea. El este convins însă că singura măsură eficientă ar fi ca cetățenii să nu le mai ofere bani. „Bani se duc în pungile cu aurolac și la părinții care-și mutiliază copiii pentru a provoca milă”, a mai spus primarul.

SORINA BOTA

24 ore mureșene a informat publicul larg referitor la acțiunile inițiate de Primăria Tîrgu-Mureș

Viitorul Europei este spre Statele Unite ale Europei

conferențiar la Facultatea de Studii Europene, manifestarea a trecut în revistă conținutul studiilor.

Concursul în sine a fost considerat „ca un act de curaj în timp ce toate celelalte state sînt preocupate de propria integrare” (Smaranda Enache) precum și un act de cultură, un eveniment mult așteptat — „de 10-12 ani aștept ca discuția despre Europa să primească și un caracter românesc” (Ovidiu Pecican).

Studiul domnului Sorin Moisă, editorialist al rețelei Monitorul, clasat pe locul al doilea, prezintă o trecere lentă de la Uniunea la Federație. „Printr-un refe-

rendum se va ajunge la o Uniune care se lărgeste (...) dar federalizarea nu se poate face pompieristic”. Faza de tranziție va presupune un parlament federal în care „fiecare țară își va trimite propriul ministru, al agriculturii, de exemplu. În timp, aceștia vor fi înlocuiți de către reprezentantul federal, iar federația va absorbi uniunea”. În această perspectivă, „România este bine să nu adere la Uniunea Europeană pentru a avea timp să-și dezvolte un proiect politic care să-i permită să devină un partener egal la discuții”. Pînă la aderare, mecanismul cel mai sigur de dezvoltare atît economică cît și politică îl constituie investițiile străine: „Investițiile străine sînt mecanismele prin care se poate crea rapid și arzînd etapele clasa de mijloc care va prelua reprezentarea politică”. Dezvoltarea proiectului politic „prevede ca România să acorde drepturi largi pentru minoritățile naționale și să obțină aceleași drepturi pentru românii din afara granițelor țării”. Lărgirea Uniunii Europene va continua apoi prin noi absorbții: „O Românie bogată și membră NATO ar putea să realizeze și unirea cu Republica Moldova și să realizeze în acest fel integrarea acesteia.”

Studiul de pe locul al III-lea a fost realizat de Mihai Mătieș, fost consilier prezidențial și intern UE actualmente PR officer în sistemul bancar și Dorina Năstase, asistent la Facultatea de Științe Politice din cadrul Universității Babeș Bolyai Cluj și a fost prezentat de aceasta din urmă. Studiul s-a bazat în special pe politica externă și de securitate — „mi se pare un capitol mai accesibil pentru aderare”.

Studiul cel mai amplu și care a fost desemnat cîștigător a fost realizat de Gabriel Andreescu și Adrian Severin, în care se afirmă, printre altele: „ceea ce mi s-ar părea important este nevoia de întoarcere la momentele de creare a Uniunii Europene. Societatea Cărbunelui nu a fost o uniune de state fericite și bogate, prospere. La început Uniunea

(continuare în pagina 9)

CROSUL PRO EUROPA

Duminică, 13 mai 2001, a avut loc cea de-a opta ediție a CROSULUI PRO EUROPA. Dedicat „Zilei Europei” crosul din acest an a reunit la start peste 250 de iubitori ai alergării din București, Alba Iulia, Suceava, Galați, Baia Mare, Sibiu, Mediaș, Reghin, Luduș și Tîrgu-Mureș. Cel mai tînăr participant a fost Nagy David de 6 luni iar cel mai în vîrstă participant a fost Despina Petre din București. Premiul pentru cea mai numeroasă familie a fost adjudecat de familia Kádár din Tîrgu-Mureș, participantă la cea de-a patra ediție. Primul start s-a dat la ora 10.00 pentru categoriile pînă la 12 ani, 13-15 ani, 50-59 ani și peste 60 de ani, fete și băieți. Participanții au parcurs cei 3 km ai cursei, iar cîștigătorii au fost recompensați cu premii în obiecte, diplome și plachete. Startul al doilea a fost dat la ora 11.00 și s-au aliniat la start alergătorii la categoriile de vîrstă 16-29 ani, 30-39 ani, 40-49 ani. După parcurgerea celor 6 km au fost desemnați cîștigătorii. Premiile au fost înmîinate de doamna Smaranda Enache și Csíky Boldizsár, copreședinții Ligii PRO EUROPA, Domnul Szokoly Elek, inițiatorul acestui cros, directorul Ligii PRO

EUROPA, domnul senator Frunda György, domnul Fodor Imre, viceprimarul municipiului, Tiberiu Bidiga, directorul DJTS Mureș, domnii Mircea Suhăreanu, Fodor Zeno, Sárkány Kiss Endre membri în consiliul de coordonare a Ligii PRO EUROPA, și căpitan Ioan Albu de la Poliția Municipiului Tîrgu-Mureș.

(L. A.)

A FI SAU A NU FI EUROPEAN?

Zilele EUROPA Napok

Ziua de 9 mai, devenită și la noi de 11 ani încoace — ziua solidarității europene, poate constitui nu numai un prilej de sărbătoare, dar și unul de reflexie privind trecutul, prezentul, dar mai ales viitorul nostru.

A fi sau a nu fi european? În ce măsură sîntem îndreptățiți la acest titlu? Ce nevoie are Europa de noi sau noi de Europa? Care este cheia ce ar deschide ușa ce ne desparte retorica (proeuropeană) de faptă? — iată doar cîteva întrebări pe care ni le-am putea pune și la care am putea fi îndemnați să dăm răspuns în acest ceas de sărbătoare.

În fapt, dimensiunea spațiului european și a celui de viațuire a românilor au fost ambele supuse unor neconținute transformări de-a lungul istoriei. Vorbind despre granițele istorice ale Europei strălucitul vizionar și teoretician al Europei de azi, care a fost contele Richard Coudenhove-Kalergi, definea antica Eladă drept prima Europă, căreia i-au succedat în timp Roma Imperială, apoi Imperiul Carolingian, după aceea Creștinismul catolic, și mai târziu Absolutismul luminat, ai cărui exponenți au fost Petru cel Mare și Napoleon, primul instituind reforme ce au adus Rusia spre Europa, iar celălalt încercînd reconstruirea imperiului lui Iulius Caesar. La aceste tentative, s-ar adăuga ulterior planurile îndrăznețe ale unui Mazzini, care proiecta o Europă republicană unită, sau ale lui Al. Popovici, care viza transformarea Monarhiei Habsburgice într-o uniune federală de state. Astfel, pe măsura trecerii timpului, granița estică a Europei a translat de la Rin și Dunăre, la Elba și Vistula, după domnia țarului Petru cel Mare, ajungînd la Urali.

Spațiul românesc de viață, concretizat de cele trei principate, Ardealul, Moldova și Țara Românească, s-a situat la limita estică a Europei, constituind o răscruce, dar și un aprig cîmp de luptă în multisecularul conflict dintre creștinătate și semilună, iar în secolele al XVIII-lea și XIX-lea, răsăpîntie a intereselor celor trei mari imperii: habsburgic, țarist și otoman. Dacă, datorită conjuncturii istorice, spațiul transilvan s-a aflat în permanență sub sfera de influență apuseană, Țara Românească și Moldova, aflate lungă vreme sub suzeranitate otomană, au beneficiat mai tardiv și indirect de aceste influențe. Anul 1700 este de o importanță crucială pentru românii de pe ambele versante ale Carpaților. În Ardeal are loc unificarea unei părți a ortodocșilor români cu Roma, luînd ființă Biserica greco-catolică română unită, eveniment cu profunde și benefice

consecințe în dezvoltarea socială și mai apoi politică a românilor transilvăneni, în edificarea limbii române moderne, și, nu în ultimul rînd, a conștiinței naționale. Pe de altă parte, în Principatele Dunărene, epoca fanariotă este perioada istorică în care elita locală ia contact cu valorile culturale ale apusului, este epoca de debut a propagării limbii și culturii franceze în rîndurile acesteia, cultură adusă și de către ofițerimea țaristă, aflată în trecere prin principate, de-a lungul nenumăratelor războaie ruso-turce.

Afirmarea conștiinței naționale în evenimentele revoluționare de la 1848, cît și mai târziu în edificarea Unirii de la 1859 și recunoașterea României ca regat independent, în 1881, precum și mișcarea memorandistă din Transilvania, sînt evenimente care îi apropie și integrează pe români în contextul politic și social european.

Dacă am considera că la români conștiința europeană era retardată datorită unor vicisitudini istorice, nici în plan european situația nu era prea avansată; va trebui să aibă loc Primul Război Mondial, pentru ca conștiința europeană să se trezească la realitate și să găsească în persoana contelui Coudenhove-Kalergi profetul unui nou mod de gîndire. Dar evoluția către un alt fel de relații între statele europene, bazat pe concordie și colaborare, va fi frînată de extinderea extremismului de dreapta și de stînga, de nazism și fascism pe de-o parte și de către comunism, pe de altă parte. Doar sacrificiul a milioane de vieți umane și imensele distrugerii datorate celei de a doua Conflagrații Mondiale, vor determina trecerea de la gînd la faptă. De figura emblematică a lui Robert Schuman, ministru de externe al Franței postbelice, este legată trecerea de la idee la acțiune, data de 9 mai 1950 fiind momentul de creare a Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului (CECO), piatră de temelie de la care a pornit edificarea acestei minunate și unice clădiri politice din istorie, care este Uniunea Europeană.

De-a lungul timpului scurs de la începuturi și pînă în prezent, Uniunea Europeană a făcut față cu succes numeroaselor obstacole ce i-au stat în cale. Dezvoltarea rapidă din ultimele decenii a tehnologiei informaționale, cît și fenomenul de globalizare luat în ansamblu, sînt încercări cărora Uniunea Europeană le face cu succes față, dovedindu-și încă o dată necesitatea existenței sale.

În mod indubitabil, România își are locul ei de drept în cadrul acestei uniuni de state, aflată într-o proteică transforma-

re. Pentru accesarea României ca membru deplin al uniunii sînt necesare transformări structurale, dar și de mentalitate. Noțiunile de subsidiaritate ca și transferul treptat de prerogative de la nivelul statelor la cel central european sînt acceptate cu greu nu numai la noi, dar chiar de către unele state membre cu vechime. Spre pildă, Germania a acceptat cu greu să se despartă de propria sa unitate valutară — marca — în favoarea euroului, din considerente nostalgice, dar și pragmatice, trecerea la moneda unică urmînd a avea totuși loc la 1 ianuarie 2002.

Statutul actual de candidat, pe care-lare România, nu este o linie moartă, fără perspective, atîta timp cît eforturile clasei politice românești, indiferent de coloratură, nu vor fi constante în intensitate. Nu trebuie ignorată informarea corectă a populației privind privațiunile legate de realizarea performanțelor reclamate de statutul de membru, pentru ca adeziunea României la uniune să devină un act conștient, responsabil și nu unul inerțial. Marele efort este însă acela al schimbării mentalității fiecăruia dintre noi, al edificării unei conștiințe civice bazate nu numai pe cunoașterea interesului propriu, dar și al celui comunitar, ponderea lor trebuînd să fie echivalentă. Numai astfel vor fi cu putință inițiative în interes comunitar, demarate la nivelul cetățenilor sau al organizațiilor și asociațiilor pe care aceștia și le crează, asanînd o serie de probleme specifice comunităților locale, cum ar fi cele de ecologie sau de (auto-) gospodărire locală. Asta nu înseamnă că cetățenii, individual sau asociați, nu trebuie să se implice și în problematica apărării drepturilor omului, în înlăturarea dar și prevenirea oricăror abuzuri sau încălcări ale acestora.

O descentralizare reală a aparatului administrativ, astfel încît acesta să aibă posibilitatea de a-și decide și îndeplini obiectivele de urmat, este la fel de importantă. Cetățenii trebuie să vadă în administrația locală instrumentul prin care își pot governa interesele.

De măsura în care aceste deziderate vor putea fi îndeplinite depinde totul.

Richard Coudenhove-Kalergi spunea în prefața cărții sale Pan-Europa că o idee va fi utopie sau realitate în funcție de numărul și forța susținătorilor ei.

În măsura în care integrarea europeană a României va fi preocuparea noastră, a tuturor, șansele succesului nu vor întîrzia să se arate.

Mircea SUHĂREANU

Drumul spre Europa — exerciții de comunicare

Cu ocazia ZILEI EUROPA, Centrul Intercultural al Ligii PRO EUROPA, în colaborare cu Studioul Teritorial de Radio Tîrgu-Mureș și Direcția Județeană pentru Tineret și Sport au organizat la Sala Mică a Palatului Culturii un dialog între Smaranda ENACHE, copreședinta Ligii PRO EUROPA și academicianul Constantin BĂLĂCEANU STOLNICI. Dialogul a fost moderat de Ioan CHIOREAN de la Studioul de Radio.

Dialogul „direct și prietenesc” despre Europa a început cu definirea Europei, ca principiu. Academicianul Constantin Bălăceanu Stolnici: „*Cel mai simplu înțeles al conceptului Europa este cel geografic și atuncia Europa se întinde de la Atlantic pînă la Urali în spațiu mediteranean. Totuși conceptul nu este atât de simplu pentru că astăzi cînd vorbim despre Europa nu vorbim în fond despre o structură geografică, geologică ci de un spațiu în care s-a dezvoltat o cultură, în care s-a desfășurat o istorie în interiorul căreia s-au creat opere de artă dar și în interiorul căreia s-au petrecut conflicte, confruntări de idei, chiar confruntări militare. Au fost lucruri umbrasoase, au fost și lucruri luminoase, așa că termenul care astăzi începe să se banalizeze are în el o substanță destul de profundă. (...) Prăbușirea Imperiului Roman a creat două lumi separate: lumea noastră bizantină care era centrul atunci al culturii, al inteligenței europene și lumea care atunci era mai primitivă, lumea carolingiană care s-a dezvoltat în vest. Și putem spune că toată istoria a fost determinată de cum s-au înțeles, cum s-au împăcat cele două lumi. (...) Noi cei din spațiul acesta românesc am perceput Europa într-un mod foarte curios. Inițial Țările Române s-au dezvoltat pe creasta Carpaților. O parte a fost catolică, mai mult vest europeană carolingiană și o parte a fost mai mult bizantină. Dar noi ne-am cimentat prin limbă în ciuda separărilor politice, confesionale, în ciuda apartenenței noastre la două culturi diferite. În viziunea poporului român noțiunea de Europa apare foarte tîrziu. Eu cred că apare abia în secolul al XIX-lea și motorul principal al acestei viziuni a fost revoluția de la 1848.*”

De la istoria Europei dialogul s-a îndreptat spre viitoarea unificare a Europei.

Smaranda Enache: „*Începutul a fost de la Europa geografică. Dezbaterile care au apărut după căderea zidului Berlinului erau foarte mult legate de această extensie geografică. După cum știți, în nu puține împrejurări partea ortodoxă a Europei într-un fel era discutată ca o parte greu de integrat, ca o parte greu de adaptat unui sistem de valori care s-a format de-a lungul secolelor în această cheie a continuității antichității, creștinătății carolingianismului, perioadelor cavaleresti, a unei istorii oarecum diferite. Această dezbateră a căzut în desuetudine pentru simplul motiv că dincolo de opțiunile culturale și religioase ceea ce unește Europa instituțională în primul rînd este un număr de interese economice dar și culturale și spirituale care se regăsesc pe întreg continentul. Pe de altă parte nu putem să credem că Europa geografică*

trebuie să coincidă cu Europa instituțională în primul rînd pentru că dezbateră nu s-a terminat. (...) În 1999, atunci cînd s-a luat decizia de invitare a României la negocierea procesului de aderare, evenimentul cel mai mediatizat și cel mai discutat a fost invitarea Turciei care nu a avut statutul pe care îl aveau alte țări candidate. Și atunci lucrurile au fost și mai evidente că diferențele lingvistice, culturale și religioase care sînt în același timp diversitatea care crează unitatea Europei nu sînt impedimente pentru integrarea europeană ci sînt argumente de integrare în această diversitate, pe cînd incapacitatea de adaptare la sistemul european este ceea ce poate descalifica și ține departe de procesul de unificare acele state, acele națiuni care sînt incapabile ca prin sistemul lor, prin cultura lor, să ajungă la o osmoză cu celelalte state europene.”

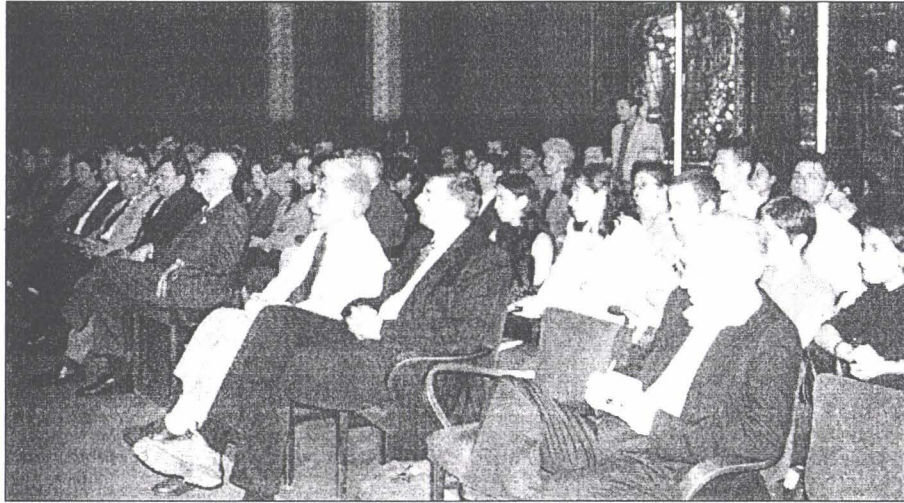
O Românie integrată nu se poate realiza fără efortul fiecăruia dintre noi. Cei doi invitați de marcă, adresîndu-se tinerei generații, i-au insuflat schimbarea atitudinii față de muncă, creșterea curiozității față de europenism, de procesul de integrare instituțională.

Constantin Bălăceanu Stolnici: „*Noi trăim un moment istoric extrem de paradoxal și observăm două tendințe: una de globalizare care se face nu numai la nivel paneuropean și o tendință de separatism care merg paralel. Niciodată nu au fost tendințe centrifuge sau de separatism mai intense și mai violente ca acum. (...) Aici trăim acest moment foarte dificil și în acest context trebuie să înțelegem ce înseamnă a avea nevoie. Tendința de globalizare este dată de factorul economic: marile unități, instituții multinaționale care nu mai cunosc frontiere și care impun o globalizare economică care atrage o globalizare a comunicațiilor, o legiferare uniformă, dar pe de altă parte fiecare etnie, națiune, vine cu specificul ei. Asta se petrece în alt plan, în planul culturii. Atunci trebuie să facem o disjuncție și dacă facem această disjuncție conflictul nu mai există.*”

Smaranda Enache: „*Există o calitate de membru al Uniunii Europene, ceea ce înseamnă participarea la obligații și responsabilități a celor 15 și există un număr de țări asociate candidate la calitatea de membri. Cred că pe noi ar trebui să ne intereseze și ar fi bine să ne intereseze mai mult dacă Uniunea Europeană tratează la fel țările candidate la calitatea de membru. Acesta este lucru cel mai important pentru noi, dacă această așa-zisă competiție este una egală, transparentă, în care țările, statele națiune au aceleași șanse. Răspunsul meu, după experiența pe care o am, este că da, sîntem tratați în mod egal. Da, Europa are nevoie de noi. (...) România este din punct*

de vedere pragmatic o mare piață, este un potențial de securitate în zona aceasta. Este capabilă să participe la constituirea unei eventuale armate europene sau euroatlantice, deci poate fi un contributor și evident acest lucru nu este indiferent nici Europei Unite, nu trebuie să ne fie indiferent nici nouă. Desigur că există niște limite, nu ale răbdării neapărat, ci niște limite ale procesului. Probabil că dacă un proces este lovit de o prea mare lentoare există riscuri de regândire. Din acest punct de vedere militantismul

pentru muncă, cu această corupție care s-a dezvoltat ca un sistem de supraviețuire în perioada comunistă, prin legislație neclară. Și sigur că în fața acestui lucru există niște ezitări. (...) Generația tânără se află în fața unei moșteniri pe care generația noastră i-a lăsat-o, nu din vina noastră (...) dar este o moștenire catastrofală pe care încercăm pe ultima sută de metri să facem ce putem. Însă va fi un efort foarte mare. (...) Trebuie să ne obișnuim, și asta este reflexul condiționat pe care trebuie să ni-l creăm, să muncim."

societății civile din această țară și al multora dintre intelectuali este laudabil pentru că ritmul de integrare, ritmul de înglobare a acquis-ului comunitar, ritmul nostru de apropiere de Uniunea Europeană trebuie să fie mult mai susținut, momentele sale de inerție, de plictis, de amânare ar trebui evitate pentru că prelungirea peste măsură a unui proces împreună cu schimbarea unor raporturi de forță geopolitice — și aici mă refer la ceea ce se întâmplă în răsăritul nostru cu Ucraina, Bielorussia și mai recent cu Moldova — sînt de natură să ne stimuleze a nu întârzia să respectăm această cultură a contractualității pe al cărei drum am pornit la intrarea în Uniunea Instituțională."

Academicianul Constantin Bălăceanu Stolnici: „Piedicile fundamentale pentru europenizarea noastră sînt două: mentalul și sărăcia. 50 de ani s-a acumulat sărăcia. În fond marginalizarea Europei de Est se datorează tocmai acestei sărăcii. Și eu nu văd soluția decît prin reeditarea planului Marshall pentru Europa de Est. (...) Ieșirea din sărăcie se face greu, mai ales cu lipsa de entuziasm

Smaranda Enache: „Euroscpticismul a apărut și în țările candidate. În Polonia este poate cel mai ridicat în momentul de față numărul euroscpticilor. Dincolo de asta eu nu m-aș hazarda să fac nici un fel de recomandări. Aș spune doar celor tineri că merită să manifeste curiozitate față de proiectul european, merită să afle ce este Europa întradevăr, care este istoria ei, dacă există o identitate europeană dincolo de identitățile naționale și cum se manifestă ea și să afle mai multe în mod concret despre această Europă care se conturează, cea instituțională în primul rînd. Pe de altă parte, fiecare intelectual este diferit. Și intelectualii au roluri unele deosebit de generoase, uneori extraordinar de perverse. Aș pleda pentru intelectualul cel bun din poveste și este important să fim curioși în legătură cu această orientare."

Dialogul deosebit a adus celor prezenți de Ziua Europei la această manifestare o clarificare a conceptelor atît de uzitate de Europă, integrare, de înțelegere a mecanismelor complexe ale lărgirii Uniunii Europene.

Viitorul Europei este spre Statele Unite ale Europei

(continuare din pagina 6)

Europeană nu a fost nici o uniune de valori, nici de prosperități ci o uniune de frici. Acestea au fost cauzele pentru care s-a constituit Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului. Dacă se vor pune în comun piețele, resursele, se va construi mai degrabă pacea socială". În prezent însă „Europa se confruntă cu un nou set de temeri. Inamicul nostru este sărăcia cu față etnică". Acesta este și motivul pentru care „proiectul european trebuie să fie un proiect politic și nu economic. Această idee a fost îmbrățișată de liderii statelor care participă la reuniuni europene". O altă idee a studiului vizează „nevoia ca această Europă, ca putere, să se structureze ca o federație. Fundamentala diferență este că acest proiect politic european trebuie aplicat ca atare de la început. În favoarea acestei idei aducem exemplul Greciei și Portugaliei". Modul în care această structură se va construi este bazat pe „state civice multiculturale, în care se află în raporturi de cetățenie cu statul, într-o simbioză culturală și nu fiecare lîngă celălalt dar trăind separat." Structurile de rezistență ale construcției sînt date de „relațiile subregionale".

Gabriel Andreescu a prezentat reacțiile provocate de studiul în străinătate, acesta fiind „un proiect politic pe care putem să ni-l asumăm și chiar trebuie să folosim la maxim acest lucru." În plus, „nu este deloc ușor vandabilă această idee a Europei federale. Nu există deloc acel entuziasm". Deși studiul are o valoare recunoscută, Gabriel Andreescu consideră că: „eu nu cred că Uniunea Europeană ar accepta o propunere din partea românilor ci doar eventual din partea domnului Severin ca persoană".

Dincolo de modul de raportare la viitorul Uniunii Europene important este, așa cum sublinia și Adrian Severin, că „niște români au produs proiecte politice". Pentru viitor s-a propus lansarea unor noi concursuri de viziuni politice, de data asta față de viitorul politic al României.

Laura ARDELEAN

Memento vitae ac mori

Cei care s-au născut în anul 1944 se pregătesc ori sînt în pensie deja. Vor să-și găsească tihnă, bucurie, destindere. Este o dorință firească.

Cei care au pierit în Soah sînt tineri, sînt mai tineri decît noi, cei de cincizeci și șapte de ani. Ei rămîn, pentru totdeauna, tineri chiar și o veșnicie. Noi vom dispărea în normalitate, în pace și siguranță. Memoria lor — însă, poate — niciodată.

Pentru că întrebarea ce ne frămîntă este durată, persistența memoriei. Oare avem dreptul să uităm martiriul rudelor, strămoșilor, copiilor noștri? Oare putem să trimitem amintirea celor șase milioane în pensie? Vom putea vorbi vreodată, noi evreii, despre *holocaustul* dragilor noștri cunoscuți și necunoscuți, precum se vorbește despre năvălirea tătarilor sau despre Noaptea Sfîntului Bartolomeu de la Paris? Nu, nici măcar acest ultim eveniment petrecut către sfîrșitul secolului al 16-lea nu este rememorat fără emoții și pasiuni...

Memoria martiriului colectiv petrecut în Europa anilor 1941-1945 este de neegalat. Chiar dacă sînt încercări de a minimaliza tragedia, sau de a face comparații, ba chiar măsurători „exacte”, cu alte orori ale unor regimuri totalitare din Europa Răsăriteană, Holocaustul rămîne singular, inegalabil. Nemaiîntîlnit în istorie. Acesta nu este un privilegiu. Nu este privilegiul poporului ales din antichitate. Este rezultatul — firesc și totodată contrar naturii umane — al unei politici seculare antisemite, al practicării urii pe scară statală, generală, este consecința unui război psihologic, a manipulării sistematice duse de-a lungul istoriei civilizației premoderne și moderne. Au contribuit la el în egală măsură intelectualii germani și acoliții lor din întreaga Europă, este rezultatul unor decizii politice greșite ale marilor puteri, de pedepsire a celor mici, al războaielor pierdute, al împărțirii teritoriale dictatoriale, nejuste, generatoare de conflicte și frustrări colective de lungă durată.

Antisemitismul are o istorie paralelă cu istoria poporului nostru. El s-a manifestat din partea acelor popoare

„Agenții inamici lucrează în spatele frontului, încercînd acte de sabotaj, procurînd inamicului indicațiuni sau informațiuni și dîndu-se chiar la acte de agresiune față de ostași izolați. Populația evreiască este părtașă la această acțiune. Domnul general Antonescu, cu ocazia vizitei pe front, a atras atenția c-danșilor de Mare Unitate asupra vigilenței pazei în spatele frontului și a dat ordin ca toți cei care acționează pe orice cale contra armatei și în contra intereselor țării să fie executați pe loc.”

(Gen. Ioanițiu, Telegrama nr. 177/29 iunie 1941)

Iași, iunie 1941. Fetița din poză, împușcată în cap, avea 5 ani.

care au rămas la politeism, pe cînd noi deveniserăm credincioșii unei puteri divine nevăzute, atotputernice și unice. Concomitent, am încheiat o alianță trainică, drept pentru care am fost distinși-blestemați cu conștiința solitudinii, a alegerii. Nominalizați, identificați și singularizați.

Au urmat presiuni și schingiuri din partea romanilor și grecilor elenistici pentru a adopta o credință străină, pentru a fi asimilați de o cultură așa zis superioară. Am rezistat, ne-am răscolit, am plătit tributul nostru de sînge pentru libertate într-o epocă în care alții s-au complăcut în amurgul călduș și înșelător al unui mare imperiu. Am fost pedepsiți cu surghiun, cu diasporă și pribegie.

Ne-am obișnuit cu starea de fără patrie, iar țara noastră adevărată fusese scrisul și visul. Cu cartea, în vremea ce la alții dominau marțialele. Am trăit în ghetouri și sub învinuiri permanente. Ni s-au pus în cîrcă otrăvirea fîntînilor, omorîrea pruncilor în scopuri rituale, comerțul ca atare, cămătăria, am fost interogați cu clești înroșiți de inchiziție și neîntrebați de pogromiști, cruciați sau fără de cruce.

Am fost apărați de biserică, de suverani, uneori de ziduri de sinagogă, de cetăți, de bani — dar de cele mai multe ori am fost neajutorăți, nefiind susținut de nimeni. Pradă ușoară în calea unor gloate timpite sistematic.

A urmat iluminismul, mișcarea pentru emancipare, revoluțiile burgheziei, punerea în egalitate — act de mărînimie, donație a societăților creștine ale burgheziei emancipate, victorioase — coroborat cu imbolduri pentru asimilare, integrare într-o societate modernă.

Atunci cînd pe această construcție generoasă au apărut primele fisuri serioase, azi știm că erau ireparabile, atunci s-a încercat un remediu, un răspuns la eșecuri și neajunsuri — sionismul. Acesta a făcut din evrei un popor, o națiune modernă.

Antisemitismul trebuia să aibă un apogeu. O ideologie, un eșafod al isteriei diabolice, drept răspuns la sionism, la nereușitele, decepțiile inerente și inevitabile ale oricărui proces de modernizare. Nazismul, ideologiile fasciste nu au apărut pe un teren viran. Ele au avut antecedente în secolul al 19-lea, în dezvoltarea

contradictorie și haotică a Europei Centrale și Răsăritene. În pedepsirea Germaniei de către marile puteri întrunite la Versailles în 1918-1920. În sărăcia și în criza economică. În nesiguranța cotidianului, în întunericul suftelilor celor prost informați, manipulați, neștiutori.

Europa noastră de care sîntem mîndri, de care aparținem este leagănul Holocaustului. A fost cucerită de ideile din dreapta și din stînga extremă, de ideile marginale de culoare maro sau roșie. Liberalismul, democrația au bătut pasul pe loc — în cel mai fericit caz. Au fost mult timp inactive, au privit impasibile suferințele evreilor. Europeanii au refuzat să accepte între granițele lor sutele de azilanți. Nu au bombardat liniile de transport spre fabricile morții. Nu au dat crezare știrilor despre exterminarea noastră în masă. Lumea „bună” nu credea în asemenea cruzimi. Anglia și-a închis porturile din Palestina. Elveția s-a adîncit în tăcerea surdă a unei bunăstări relative, mult superioare restului continentului.

Au fost excepții, au fost oameni curajoși care au dat cîte o mîna de ajutor. Armatele aliaților au pornit marea ofensivă din 1944, atunci cînd tragedia evreilor din Ungaria și Transilvania de Nord a ajuns la apogeu. Atunci cînd martiriul evreilor din Bucovina, Basarabia și Moldova s-a consumat deja. Bărbații au fost la detașamente de muncă, departe, pe liniile de apărare, la muncă silnică. Familiile lipsite de legitimă apărare și de cea uman-cetățenească, au fost luate de „csendör”-i, de jandarmi, de poliție și de unitățile armatei horthyiste și germane, ale Wehrmachtului și SS-ului. Toți au fost comasați în vagoane de vite. Apoi cei mici și cei bătrîni au fost omorîți fără excepție. Ceilalți, expuși la moarte lentă, fără cruțare.

Pare banal? Pare arhicunoscut? Filmat și răsfilmat? Poate. Fiindcă mintea umană este incapabilă să cuprindă numere mari. Milioane de ființe umane exterminate cu cruzime, sistematic. De la mic la mare, cu mijloace industriale. În aceasta constă unicitatea Holocaustului. Este un măcel împotriva căruia nu ai mijloace de apărare. Nimeni nu te apără, nici Statul, nici comunitatea umană mai mică, nici legea, nici compasiunea. Practic, onest și sincer: nimeni nu poate sări în ajutorul tău. Sau nu, nici nu dorește...

Într-una din zilele trecute m-am uitat la jurnalul TVR. Prezentatoarea s-a eschivat să spună adevărul despre generalul Antonescu. Se mulțumea, în numele unui fals obiectivism, să declare că „este o personalitate controversată a istoriei” române. Doar atît: că a fost acuzat și judecat. În schimb, vocea ei devenea mult mai relaxată atunci cînd comenta dezvelirea monumentului generalului de către un antisemit cunoscut, de un lider politic îndoielnic, un fost ideolog comunist.

Au existat încercări asemănătoare de comemorare chiar și în urbea noastră. Elemente care nici măcar nu l-au cunoscut pe Antonescu, nu au fost soldații armatei sale, au dorit să-i închine un bust. (Generalului Petain nu i se ridică monumente în Franța. Deși a fost conducător, general, creștin, bun francez și victorios în primul război mondial.)

Spre rușinea noastră, există un bulevard care-i poartă numele aliatului lui Adolf Hitler. Oare cîți martiri evrei din Tg. Mureș au monument, cîți evrei au stradă la Tg. Mureș? Răspunsul nostru: nici unul. Nici măcar poetul martir Salamon Ernő...

Sîntem martorii unei recrudescențe a antisemitismului de tip fascist. Schimbarea regimului în 1989 a adus și schimbarea aprecierii fenomenelor istoriei. Mulți sînt de părere că figurile anatemizate de către comuniști trebuie reabilitate fără discernămint. Pentru aceasta, scot cărți, reviste, vorbesc la radio și fac filme, organizează conferințe, învenineză opinia publică, droghează tineretul. Nu pot admite că există conducători politici creștini culpabili, răi, diabolici, execrabili, antidemocratici, anteriori turnurii de la 23 august 1944. Ion Antonescu, Horthy Miklós sînt figuri legendare, cavaleri ai egalității, toleranței și ai umanismului. Nimic mai fals, mai periculos. Monștrii trecutului pot renaște.

Or, ar fi mai bine dacă la sfîrșitul acestei ultime propoziții am pune semnul întrebării.

Dacă păstrăm vie amintirea martirilor noștri; dacă nu încetăm să vorbim despre Holocaust ca și parabolă tragică pentru oricare popor;

dacă avem mijloace de convingere, de influențare, dacă avem aliați;

dacă există democrație și toleranță; dialog interetnic și istorie onestă; viitor comun și sigur; integrare în umanism. Atunci vom putea reface patria noastră — Europa comună și ideală.

Așa cum ea nu a mai fost niciodată.

SEBESTYÉN Mihály

Levél a hamuból

nagy fekete szemek
kirakat háta mögé lapult gyerek
mit keresel az állatseregben
okleveles mézárások szőrrel borított
koharszai között
puderes barbárok vézna kezedből
kitépték a játékot
s befecskendezték a mérget
a vékony vénádba
ahol mint hárfa suttogása sír az élet
az elfeledett város kristályforrásában
egy puszta parton
harcos bálvány üvöltözése
az aulák tiszteletreméltó korszakában
többé kevésbé görbe kereszt
kékszemű szőke csillagjós
mindenhol mindenható gépmember
végleges formába öntött ária
ürülékből készített szappannal mosakszik
egymegkötözött gyermekkéz írgy levelet a hamuba
ezekről az apróságokról
egy koszos véres papírdarabra
ír egy verset

Izsák Márta

Grupul de Lucru al ONU pentru Minorități

Grupul de Lucru al ONU pentru Minorități (Working Group on Minorities, WGM) a luat ființă pentru monitorizarea respectării Declarației cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale, etnice, religioase și lingvistice, adoptată de Adunarea generală a ONU la 18 decembrie 1992. WGM se întrunește anual, la mijlocul lui mai, într-o sesiune pe durata a cinci zile, la care participă, în afară de cei 5 membri ai grupului, reprezentanți ai instituțiilor internaționale, ai guvernelor, ai organizațiilor neguvernamentale și organizațiilor minorităților, experți.

În acest an a avut loc a șaptea sesiune, în perioada 14-18 mai.

Din partea LPE a participat HALLER István.

Programul Grupului de Lucru al ONU pentru Minorități din acest an a inclus:

- analiza promovării și realizării practice a Declarației cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale, etnice, religioase și lingvistice;

- examinarea posibilelor soluții la problemele minorităților;

- prezentarea recomandărilor pentru măsuri viitoare în vederea promovării și protecției drepturilor minorităților;

- prezentarea propunerilor privind rolul în viitor al Grupului de Lucru al ONU pentru Minorități.

La primul punct al dezbaterii au fost prezentate situații dramatice din diferite țări (Somalia, unde războiul civil afectează în mod deosebit minoritățile; Nigeria, unde poporul ogoni este mutat din regiunile tradiționale din cauza unor zăcăminte de petrol găsite pe acel teritoriu, Bhutan, unde cei de origine nepaleză sînt persecutați etc.), cazuri care, chiar dacă mai puțin dramatice, reprezintă încălcări ale Declarației cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale, etnice, religioase și lingvistice (din regiunea noastră au fost prezente mai multe organizații de romi, care au salutat existența unor măsuri pozitive din ultima perioadă, totodată au criticat aspectele negative, discriminative, la care comunitatea este încă supusă). Guvernele, în general, au respins cele prezentate, considerîndu-le acuzații la adresa lor. De multe ori reprezentanții diferitelor guverne se implicau în dispute între ei (tipic și „tradițional” a devenit la astfel de întruniri disputa dintre Azerbaidjan și Armenia), dar uneori s-au născut coaliții anti-minoritare din cele mai strănii (reprezentanții Indiei și Pakistanului s-au felicitat reciproc pentru minunatele

intervenții prin care au susținut că minoritățile nerecunoscute de stat nici nu există, deci nu ar trebui să primească cuvînt la astfel de discuții).

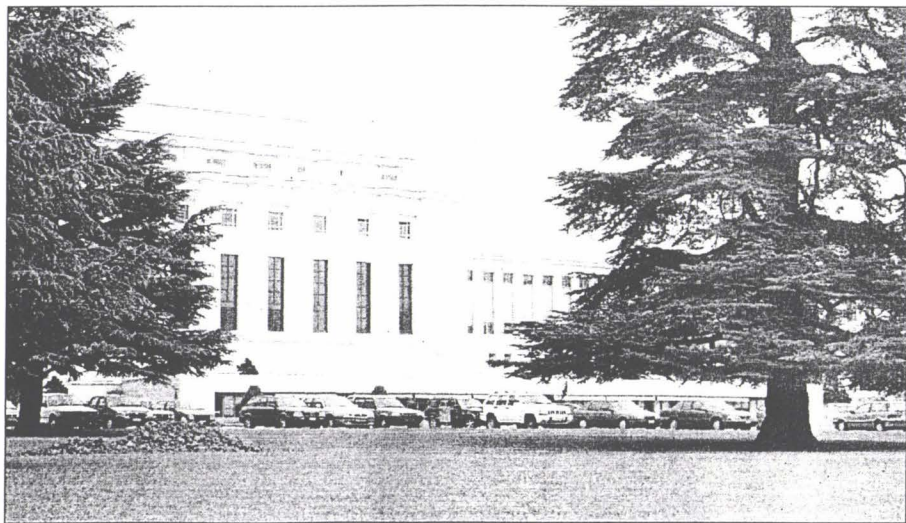
La examinarea posibilelor soluții, pentru prima dată în incinta ONU, s-a dezbătut problema autonomiei, ca o posibilă soluție la problemele minorităților. Experții au ținut o serie de prelegeri pe această temă, pro și contra (dintre titluri: Autonomie culturală și democrație teritorială; Autonomia ca un drept în dreptul internațional; Autonomie în secolul al XXI-lea; au fost prezentate studii de caz din Finlanda, Federația Rusă). Dezbaterile pe această temă vor continua și anul viitor, urmînd ca la această a opta sesiune să se ajungă și la recomandări pentru state în domeniul autonomiei. Poate nu este fără interes pentru viitor părerea președintelui Grupului de Lucru pentru Minorități, Asbjørn Eide, care a promovat ideea autonomiei culturale și lărgirea autonomiei locale.

În final, au fost adoptate o serie de propuneri. Dintre cele patru propuneri către guverne, prima a fost inițiativa Ligii PRO EUROPA, acceptată de Grupul de Lucru pentru Minorități ca fiind o chestiune foarte importantă: ratificarea

Convenției internaționale privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, implicit printr-o declarație a Guvernului prin care se recunoaște dreptul persoanelor de a înainta petiții individuale la ONU în domeniul discriminării. Deși România a ratificat Convenția în 1970, în 30 de ani încă nu s-a făcut o astfel de declarație (la lobby-ul Ligii PRO EUROPA au existat promisiuni în anii 1998-1999, rămase nesatisfăcute). Alte propuneri către guverne: să publice și să distribuie textul Declarației cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale, etnice, religioase și lingvistice inclusiv în limbile minorităților; să pună la dispoziția Grupului de Lucru măsurile constituționale, legislative, juridice, administrative și financiare relevante pentru implementarea Declarației; să pună la dispoziția Grupului de Lucru o listă a experților în domeniul minorităților din țările lor.

Ca un alt rezultat al prezenței organizațiilor de romi (Organizația ROM-STAR, Alianța Studenților și Tinerilor Rromi împotriva Rasismului SATRA/ASTRA, Centrul Rromilor Aven Amentza din România, Asociația Rromilor din Regiunea Izmail din Ucraina) și a celor de drepturile omului (Fundația Inițiativă Interetnică pentru Drepturile Omului din Bulgaria și Liga PRO EUROPA), între recomandări figurează și altele, care vizează comunitatea cea mai defavorizată din această zonă a Europei, recomandînd către OSCE, Consiliul Europei, instituțiilor ONU să acorde o atenție deosebită problematicii rromilor.

HALLER István

Training în Danemarca despre democrație și principiile statului bunăstării

La invitația Ministerului Regal de Externe al Danemarcei și cu ajutorul EU Consult, un grup de 20 de absolvenți ai Academiei Interculturale Transsylvania au efectuat un stagiul de pregătire în Danemarca. Trainingul a avut o durată de 15 zile, pe parcursul cărora studenții au avut posibilitatea de a învăța foarte multe despre sistemul democratic danez. Cursurile teoretice au fost completate de vizite la Parlament, primării, prefecturi, școli, grădinițe, redacții de ziare. Prima gazdă în țara lui Hans Christian Andersen a fost „Familiehøjskolen Skærgården” — o Universitate Populară de Familie situată în apropierea orașului Herring, fost centru al industriei textile daneze. Introducerea în „sistemul danez” a fost realizată de către Svend Slipsager, EU Consult, iar perspectiva daneză a Uniunii Europene a fost asigurată de Poul-Bjerregaard Thomsen, reprezentantul Departamentului de Educație și Cultură al Comisiei Europene.

Una din temele atinse în stagiul de pregătire a fost aceea a „Minorităților în Danemarca”. Studenții au vizitat școala germană din Tinglev unde au învățat despre sistemul de educație în limba maternă — un drept al fiecărui cetățean danez dar și despre istoria comunității germane din Danemarca. Domnul Siegfried Mattlok, redactor șef al cotidianului danez de limbă germană și purtătorul de cuvânt al comunității germane, a prezentat studenților politicile pentru minoritatea germană, evoluția relațiilor danezo-germane în ultimii ani. Recunoscând încurajarea de care se bucură din partea oficialităților comunitatea germană, Mattlok a susținut că „cel mai mare pericol pentru comunitatea germană sînt femeile daneze.”

Așa cum au arătat și în evaluarea finală, studenții AIT: „au descoperit cuvintele cheie ale sistemului danez: descentralizare, ordine, disciplină, punctualitate, atitudine de cooperare, tradiții

democratice, respect pentru lege.(...) Am învățat importanța educației și dorința dascălilor de a integra copiii în societate și de a le desăvîrși personalitatea. Vorbind despre educație nu putem omite sistemul de educație permanentă care are o tradiție atât de bună în Danemarca. (...) Puține cuvinte și multă acțiune par a fi cuvintele care să exprime experiența noastră daneză. Gazdele noastre au manifestat un mare interes pentru România: cultura sa, economia și societatea civilă. Ne place să credem că stagiul nostru de pregătire este un prim pas în strîngerea cooperării între țările noastre. În concluzie, toți participanții doresc să menționeze cîteva din reflecțiile lor: posibilitatea de a transfera metodele daneze și know-how-ul educațional în școlile românești, transferul informațional referitor la administrarea publică și oportunitățile pentru viitoarea cooperare cu companii daneze, instituții și școli”.

Laura ARDELEAN

Roma fiatalok kényszertartózkodási közösségekben

A magyarországi Biztonságpolitikai és Honvédelmi Kutatások Központja Alapítvány 2001. április 20.-án nemzetközi konferenciát szervezett Budapesten *Roma fiatalok egzisztenciális segítése, szocializációja kényszertartózkodási közösségekben és állami intézményekben* címmel. A PEL-ről HALLER István vett részt. *Allami gondozású roma fiatalok problémái a romániai nevelőotthonokban* c. előadásával.

Azok a gyermekek, akik állami intézményekben, kényszertartózkodási közösségekben nevelkednek, egyrészt mostoha körülmények között élnek (egy családi környezethez képest), másrészt komoly beilleszkedési problémákra számíthatnak abban a pillanatban, amikor ezeket az intézményeket elhagyják. Ha roma fiatalokról van szó, a hátrányos helyzet halmozottan jelenik meg.

A konferencia célja az volt, hogy áttekinthesse, mely intézményekben hogyan foglalkoznak a romák problémáival, ez a gyermek előnyére illetve hátrányára történik-e, s mit kell tenni ahhoz, hogy a jelenlegi gyakorlat pozitív irányba fejlődjön. A szomszédos országok (Románia és Szlovákia) helyzete összehasonlításként szolgált, hogy a magyarországi intézmények és szervezetek tanuljanak a jó, esetleg a nem kielégítő gyakorlatokból.

A tapasztalatok megosztottak voltak. A szerződéses katonai szolgálat megoldásként volt bemutatva, mely révén a fiatal romák munkahelyhez juthatnak és társadalmi megbecsülést vívhatnak ki maguknak; a gyógyintézetek diszkriminatív eljárásainak bemutatása viszont arra utalt, hogy igen komoly gondokkal néznek szembe a roma közösségek, hiszen sokszor a legalapvetőbb orvosi ellátást is visszautasítják az orvosok, ha roma betegről van szó.

Lehetséges megoldásként, de mindenképpen szükséges lépésként Dr. Kaltenbach Jenő, a Kisebbségi Jogok Országgyűlési Biztosa a diszkrimináció büntetésének jogszabályi szükségleteiről tartott előadást.

A nem éppen optimista hangulatot csak tovább rontotta egy hozzászóló — aki a jelenlévő romák egyöntetű és felháborodott véleménye szerint rasszista álláspontot képviselt —, megkérdőjelezve a szociológusok munkájának eredményét, hiszen ő, két roma fiatal ismeretében, vitán felül tudja, hogy ezeket a fiatalokat csak a diszkó és a szórakozás, nem pedig a továbbtanulás és megélhetés érdekli.

A konferencia zárása így igen fergetegesre sikerült, ami arra hívta fel a résztvevők figyelmét, hogy nem csak a gondok kezelését kell célul kitűzni, de a közvélemény folyamatos tájékoztatását is a reális helyzetről, a félreértések, rosszindulatú értelmezések elkerülése végett.

HALLER István

BIBLIOTECĂ

Intrări noi în Biblioteca LPE:

**Minority Rights Group
International:
Public Participation and
Minorities – report**

**Margit Feischmidt (ed.):
Ethnic Relations in Eastern
Europe. A Selected and
Annotated Bibliography**

**Alianța Profesiiilor Sociale:
Raid-anchetă cu privire la
sărăcia copiilor din Ungaria
și România**

**Asociația Pro Studium et
Practicum Psychologiae:
Erdélyi Pszichológiai Szemle
(2000/4)**

**Index on Censorship 2001/1
Memory and forgetting**

**European Roma Rights
Center:**

Focus – Roma in Greece

**Project on Ethnic Relations:
Albanians as Majorities and
Minorities: A Regional
Dialogue**

**Cezar Bîrzea:
Politicile și instituțiile Uniunii
Europene**

**Ollivier Gillet:
Religie și naționalism.
Ideologia Bisericii Ortodoxe
Române sub regimul
comunist**

**Anthony Giddens:
Sociologie**

**Neagu Djuvara:
Cum s-a născut poporul
român?**

București - interferențe umane

Bucureștii veacului XIX, se afla într-un proces accelerat de modernizare. Urbanizarea cu suita sa de accesorii ascunde numeroase zbateri și adaptări la nou; un zbcium afectiv și social într-un ritm galopant. Tradiția familiei se dizolvă în spațiul urban, contractul marital devenind flexibil, raporturile inter-umane se diferențiază mai mult, devenind imprezibile; nesiguranța, neîncrederea devin sentimente care se permanentizează în mentalul colectiv și imaginarul social.

Orașul corupe. Este cel care strică bunele moravuri. Dar este și un factor de progres. Problema este că orașul – în spațiul românesc – nu s-a născut dintr-o experiență proprie, din resorturi autohtone – ci dintr-una împrumutată de la alții ad-integrum: de la arhitectură la rețeaua stradală, vestimentație, maniere și limbaj. Această adaptare în mare parte parțială și superficială a dat naștere – la nivelul personal sau al colectivităților sociale – unui permanent conflict între vechi și nou.

Bucureștiul anilor 1900 era un centru urban în creștere care atrăgea la frontierele sale flexibile elemente de viață rurală sau din afara României, familii de țărani sau muncitori, specializați sau nu, din Transilvania, centrul și sud-estul Europei. Această populație de margine încerca cu greu să-și mențină situația financiară precară. Era o competiție în care trebuia să te reintegrezi mereu, iar pe parcursul acestei curse, mulți nereușind să țină pasul, se retrăgeau, sau își puneau capăt zilelor neîndurând eșecul. Potrivit unei diagrame, majoritatea sinuciderilor se petreceau primăvara, însă toamna creștea numărul celor care se spînzurau. Numărul predominant era acela al neromânilor care încercau să se integreze în spațiul bucureștean. Alogenii formau contingentul care sprijinea modernizarea societății bucureștene, iar cei mai numeroși sinucigași erau ungurii (48 de cazuri 1898-1908) urmați de români, transilvăneni, israeliți, germani, italieni, țigani, ruși, albanezi, bulgari.

Astfel, în ianuarie 1899, soția unui sas care se spînzurase, cizmar de meserie, declarase: „Mai toată săptămîna care a precedat ziua fatală a umblat razna. Era bețiv și avea un fel de furie...” Soția unui ungar, dogar de meserie, povestea în 1899: „Sînt căsătorită cu el de 16 ani. Avem o fetiță de opt ani. Sîntem săraci. Am venit în România de 8 ani. Eu am fost servitoare și el lucra dogăria.” Un alt ungar a fost considerat nebun, fiindcă s-a sinucis la 63 de ani (iulie 1902) deoarece nu a rezistat pierderii fiului său care „urmase dreptul la Viena”. Soția sa povestește că „vorbea aiurea, i se părea că vede pe fiul său – vorbea cu el – pleca de acasă pentru a se duce după fiul său la o oră fixă. Acum în urmă spunea că e sătul de viață și că n'are la ce mai trăi.”

Un israelit de 60 de ani, căsătorit, care s-a sinucis în mai 1902 afirma în rîndurile lăsate: „D-le procuror, prin aceasta vă fac cunoscut că, cauza sinuciderii mele este miseria. Am fost comerciant și proprietar, azi am pierdut totul, nu am cu ce să mai țin casa, am nevastă și 5 copii, unul este însurat, iar altul a plecat nu știu unde, după hrană, și eu cu nevasta și cu trei copii ședem în strada A. Nu are nimeni vină pentru această sinucidere.”

Un german ipsisar de meserie, văduv în etate de 54 de ani, înainte de a se sinucide a lăsat fiului său o scrisoare relevantă ca mesaj și stil pentru un simplu meseriaș: „Fiul meu Frantz, Mă duc din lume, nu e nimica de sperat! Lucru de loc, nici bani nu sînt așa de curînd. N'am voit!!! Ajunge c'am adus din Belgrad cinci persoane și acum ești singur-singurel. Nu e nici un ajutor și nici rost de a găsi de curînd de lucru, nu pot nici ție, nici mie s'ajut. Rămîi cu bine și fii cuminte și bun, Franz, și fii sîrguitor, nu uită povețile mele!!! Ultimul salut, devotatul tău tată, pînă la moarte, nu mă uita, încă odată rămîi cu bine. Nu sînt demn ca tată, să mă urăsci că tata pleacă. 28 iunie 1897.”

Sinuciderea venea adesea ca ultimă alternativă pentru o existență fără nici o variabilă, lipsită de un viitor sau un ideal apropiat sau îndepărtat.

Adrian MAJURU

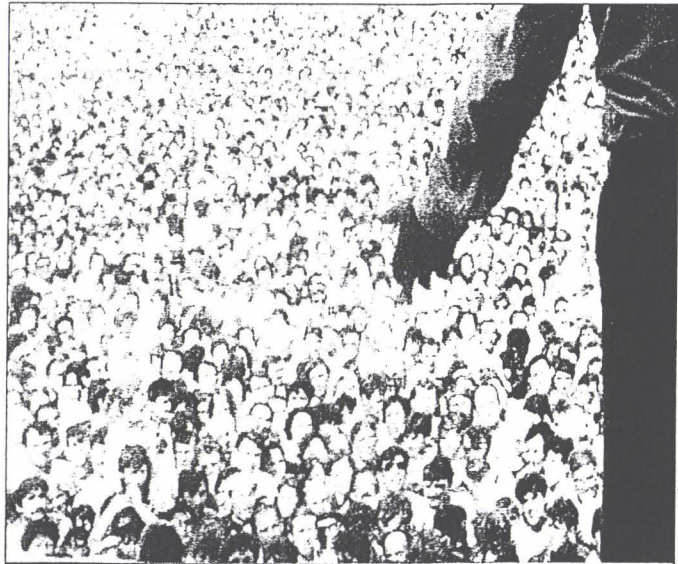
Noi apariții

Editura PRO EUROPA

altera continuă să ofere publicului cititor, în acest număr, o suită consistentă de studii și articole relevante privind dezbaterile consacrate, pe plan internațional, drepturilor lingvistice ca drepturi fundamentale ale omului și politicilor specifice de protecție a diversității lingvistice.

Cum anul 2001 este unul consacrat promovării limbilor, prin decizia Consiliului Europei, credem că focusarea pe această tematică poate fi benefică într-un moment cînd, iată, în România au loc dezbateri aprinse în jurul legii care va reglementa, între altele, statutul limbilor minoritare în administrația publică. Prin complexitatea prevederilor sale, legea devine un important vehicol al descentralizării și, totodată, consacră *de facto* caracterul de limbă regională al unei limbi minoritare, chiar dacă această denumire lipsește explicit din lege. Prin aceasta, legislația românească în domeniul limbilor face un progres important, aliniindu-se standardelor europene celor mai liberale în domeniul tratamentului minorităților. Desigur, abia implementarea legii va da măsura adevărată a democratismului societății noastre, putînd să servească, în caz de succes, ca exemplu de bună practică într-o regiune nu arareori frămîntată de contradicții.

Fragment din editorial

Roth Endre

NACIONALIZMUS vagy DEMOKRATIZMUS?

E századvégen még mindig, vagy újból, a szellemi és társadalmi-gazdasági-politikai modernitás (vagy poszt-modernitás) jelenkori formája mellett való döntés feladata előtt állunk. A nacionalizmus és demokratizmus összeegyeztethetlenségének azonos elfogadásából kiindulva, de szöges ellentétben A. C. Popovici-csal és az általa jelképesen képviselt eszmei vonalvezetéssel, a magam opciója világos és egyértelmű: kiállás a gondolkodás következetes demokratizmusa, a közéleti gyakorlatban való demokrácia megvalósítása mellett, a nacionalizmus ellen. A két felfogás antagonizmusának elemzése és a szerző opciójának részletekbe menő indoklása képezik a jelen kötet kinyilatkozott szándékát.

Meg vagyok győződve afelől, hogy álláspontom ellenszenvet fog kiváltani azok részéről, akik számára a nacionalizmus vitathatatlan, érinthetetlen paradigmát jelent. Nem ringatom illúziókba magam atekintetben, hogy meg tudjam győzni azokat, akik nem akarnak ésszerűen gondolkodni és megszabadulni előítéleteiktől. Azokhoz szólok, akik a tudományos racionalitás szabályainak keretein belül nyitottak a párbeszédre. Az ő figyelmükbe ajánlom a tapasztalati tényeket és elméleti érveket, felkérve őket, hogy ezek mérlegelésének megfelelően ítéelkezzenek.

; Részlet a szerző előszavából

Frank Horn

(1945-2001)

A absolvit Facultatea de Științe Juridice din Helsinki. A fost director al Northern Institute for Environmental and Minority Law, vicepreședinte al Minority Rights Group din Finlanda, membru al grupului de experți ai Înalțului Comisariat pentru Minorități Naționale, OSCE.

Odihnească-se în pace!

APEL LA MEMORIE

Se împlinesc în aceste zile 11 ani de la mineriada din 13-15 iunie 1990. Milițiile populare și forțele de ordine au pus capăt cu violență protestelor a sute de mii de cetățeni ai României, care doreau instaurarea unei ordini cu adevărat democratice în țara noastră.

Pichete de susținere a Pieții Universității au fost create în toate orașele țării, solidaritatea fiind la acele săptămâni cuvântul de ordine al forțelor democratice.

Piața Universității a fost forumul unde s-a proclamat eliminarea din viața politică a foștilor demnitari de partid și a slujbașilor poliției politice comuniste. A fost agora care a pus bazele Alianței Civice, a programelor de reformă spirituală și materială a României, a programelor de promovare a drepturilor omului și minorităților.

Nu de puține ori, mulțimea care nu părea să se lăture de scanda fără întrerupere «Europa e cu noi», dând glas, în chiar acele condiții de teroare, speranței de reintegrare a țării noastre în familia democrațiilor europene.

Într-o categorie socială profund marginalizată, constituită în adevărată măsură din populații populare sub conducerea unor elemente dubioase, apropiate de aparatul securității și represiei comuniste, au fost chemați să se deplaseze în număr mare în sînge Piața Universității. Demnitari de rang înalt și oameni de acțiune care garanți ai păcii sociale, au instigat diferitele grupuri de cetățeni la unii împotriva altora. Imaginile violente bestiale a acelor zile au rămas în mintea noastră pentru mult timp, un adevărat coșmar în conștiința tuturor cetățenilor din țările noastre.

La 11 ani de la mineriada care a pus capăt protestelor anticomuniste din Piața Universității, pe fondul amneziei și indiferenței care ne stăpînesc, forțe interesate de mușamalizarea culpelor și instaurarea unui regim de impunitate, nu mai au nici o rețineră în a proclama necesitatea stingerii vinovățiilor.

Alături de alte organizații ale societății civile ne afirmăm încrederea că justiția română va ști, mai devreme sau mai târziu, să se ridice deasupra unor interese și presiuni conjuncturale și va continua investigațiile pentru a stabili fără echivoc vinovăția celor care, prin apelul la represie, au provocat pierderea de vieți omenești, daune materiale și morale incommensurabile, cu efecte de lungă durată asupra procesului de democratizare.

Nu putem acorda nimănui un certificat de impunitate, indiferent de funcția pe care o deține în stat. Judecarea recentă, după decenii de la comiterea crimelor, a unor dictatori sau naziști notorii, demonstrează că dreptatea este de neocolit.

Facem un apel la memorie. Facem un apel la societatea civilă, mass media, partidele democratice să participe la aflarea adevărului și la clădirea reconcilierii pe ideea de justiție.

O democrație autentică nu poate fi edificată pe impunitate, minciună și abuz.

Liga PROEUROPA

Tirgu Mureș, la 13 iunie 2001

CONTENTS:

P. 1: *A month for Europe* — celebration of the Day of Europe 9th of May in Tg-Mureș, Blaj, Odorheiu-Secuiesc, Satu Mare and other activities regarding the promotion of the European values.

P. 2: *Calendar/Naptár* — A Romanian/Hungarian synopsis of the PEL's main events in April and May 2001;

P. 3: *Again about "normality"* — An opinion regarding the proposed amnesty of those culpable for the bloody events in December 1989.

P. 4: *The College of Democracy: Probation period in Bucharest and Budapest* — students of the College met representatives of Romanian and Hungarian institutions completing thus their civic education and preparing to play their part in the Romanian civil society;

P. 5: *Attempts to human rights* — protest by Liga Pro Europa and European Roma Rights Center regarding the action of the public guardians civilians against "beggars" and the threatening of the Roma families of Călărășilor Street with eviction.

P. 6, 9: *The Future of Europe is in the United States of Europe* — presentation of the three winning studies „A Romanian concept regarding the future of the European Union” in Cluj; *Pro Europa Race*, 8th Edition — the results of the contest organized by the PEL.

P. 7: *To Be or Not to Be European* — an essay about the European values and the situation of Romania in the contents of its European integration.

P. 8, 9: *Way to Europe – exercises of communication* — a dialogue between the academician Constantin Bălăceanu-Stolnici and Smaranda Enache regarding Europe, its history, the European Union and its institution, the process of the European integration.

P. 10, 11: *Memento vitae ac mori* — an evocation of the sufferings of Jews during the Holocaust.

P. 12: *The 7th session of the Working Group on Minorities of the UN in Geneva.*

P. 13: *Training in Denmark about Democracy and the Welfare State* — a short description of the study visit of the students of Transsylvania Intercultural Academy; Roma Youth in enforced placements — seminar in Budapest regarding the socialization and the support for Romas in the different state institutions.

P. 14: *New entries in the PEL's Library; Bucharest – Human interferences* — a bit of History of Bucharest and its people.

P. 15: *New publications: Altera & Nacionalism or Democratism?* — a short presentation of the two new publications of the Pro Europa Publishing

P. 16: *Appeal to Memory* addressed by the Pro Europa League to the large public to remember the bloody events from 13-15 June, 1990.

Liga PRO EUROPA Liga
 Copreședinți:
 Smaranda ENACHE și CSIKY Boldizsár
 Director executiv: SZOKOLY Elek
 4300 Tirgu Mureș, P-ța Trandafirilor nr. 5, et. III, CP. 1-154
 Tel/fax: +40-(0)65-214076; 217584, e-mail: office@proeuro.netsoft.ro

Responsabil de număr: KACSÓ Judith-Andrea

Multiplicat la **Masterdruck**

**PRO EUROPA este publicată cu sprijinul
 Fundației Heinrich Böll (Germania) și Charles St. Mott (SUA)**